

Arvid Aage Skaar og Roy K. Kristensen

Lærebok i
**BEDRIFTS-
SKATTE-
RETT**

LÆREBOK I BEDRIFTSSKATTERETT

ARVID AAGE SKAAR OG ROY K. KRISTENSEN

LÆREBOK I BEDRIFTSSKATTERETT

© Gyldendal Norsk Forlag AS 2024

1. utgave 2016

2. utgave 2019

3. utgave 2021

4. utgave, 1. opplag 2024

ISBN 978-82-05-59127-1

Omslagsdesign: Merete Berg Toreg

Layout: Bøk Oslo AS

Sats: Type-it AS, Trondheim 2024

Brødtekst: Minion Pro 10/14,5

Papir: Amber graphic 90 g

Trykk: Mediehuset Andvord AS, Norge 2024

Alle henvendelser om boken kan rettes til

Gyldendal Akademisk

Postboks 6730 St. Olavs plass

0130 Oslo

www.gyldendal.no/akademisk

juridisk@gyldendal.no

Det må ikke kopieres fra denne boken i strid med åndsverkloven eller avtaler om kopiering inngått med KOPINOR, interesseorgan for rettighetshavere til åndsverk. Kopiering i strid med lov eller avtale kan medføre erstatningsansvar og inndragning, og kan straffes med bøter eller fengsel.

Alle Gyldendals bøker er produsert i miljøsertifiserte trykkerier.

Se www.gyldendal.no/miljo

Forord

Bokens formål er å gi en grundig innføring i norsk bedriftsskatterett. Målgruppen er særlig studenter ved økonomisk-administrative studier. Også studenter ved de juridiske fakultetene som tar et valgemne innenfor skatterett, vil ha god nytte av boken.

Bedriftsskatteretten behandles relativt bredt, med en viss fordypning i noen spesielle emner, og kan også være nyttig for andre enn studenter, som ønsker å skaffe seg oversikt over et komplisert område, enten for eget bruk eller som en innledning til studier i skatterett.

Den sentrale loven i boken er *Lov om skatt av formue og inntekt av 26 mars 1999 nr 14* (skatteloven), som ble satt i kraft den 1 januar 2000. Loven forkortes *sktl*. I tillegg til skatteloven benyttes i stor utstrekning de to «samleforskriftene» til skatteloven, det vil si *forskrift 19 november 1999 nr 1158* (Finansdepartementet, forkortet FSFIN) og *forskrift 22 november 1999 nr 1160* (Skattedirektoratet, forkortet FSSD). Også en rekke andre lover samt skatteavtaler er behandlet i boken.

Nærværende bok er en forholdsvis omfattende bearbeiding og videreutvikling av en tidligere lærebok i skatterett (*Bedriftsskatterett*, Gyldendal forlag, 12 utgave 2012) utgitt av Arvid Aage Skaar og Tor S Kildal. Den nye boken er oppdatert og vesentlig utvidet med hensyn til rettsstoff og talleksempler, og er ført i pennen av Arvid Aage Skaar og Roy K Kristensen. Vi takker Tor S Kildal for mangeårig og førsteklasses innsats som medforfatter av de tidligere utgavene av boken *Bedriftsskatterett*.

Satser, beløpsgrenser mv er basert på reglene for 2017 så langt disse foreligger. Redaksjonen ble avsluttet 18 mai 2017.

Vi er takknemlige for enhver tilbakemelding, som kan skje til Gyldendal Juridisk, postboks 6730 St Olavs plass, 0130 Oslo, e-post: juridisk@gyldendal.no, eller til forfatterne Arvid Aage Skaar, e-post: a.a.skaar@jus.uio.no eller Roy K Kristensen, e-post: roy.k.kristensen@bi.no.

Oslo, 18 mai 2017

Arvid Aage Skaar   Roy K Kristensen

Forord til 2 utgave

Bokens 2 utgave er oppdatert med hensyn til skattesatser mv og viktige lovendringer mai/juni 2019.

Kapittel 19 i boken ble skrevet på grunnlag av Prop. 98 L (2018/20199) om gjennomskjæring i skatte- og avgiftsretten. Behandlingen av dette lovforslaget ble av Stortingets finanskomité utsatt til senhøsten 2019.

Satser, beløpsgrenser mv er basert på reglene for 2019 så langt disse foreligger. Redaksjonen ble avsluttet 3 juni 2019.

Vi er taknemlige for enhver tilbakemelding, som kan skje til Gyldendal Juridisk, postboks 6730 St Olavs plass, 0130 Oslo, e-post: juridisk@gyldendal.no, eller til forfatterne Arvid Aage Skaar, e-post: a.a.skaar@jus.uio.no eller Roy K Kristensen, e-post: roy.k.kristensen@bi.no.

Oslo, 3 juni 2019

Arvid Aage Skaar   Roy K Kristensen

Forord til 3 utgave

Den 3 utgaven av boken er oppdatert med hensyn til satser og lovendringer per mai/juni 2021. Forslagene i revidert nasjonalbudsjett 2020–2021 var ikke behandlet i Stortinget da vårt arbeid med revisjonen av boken ble avsluttet. Vi har basert oss på forslagene i proposisjonen.

Som for tidligere år setter vi pris på alle tilbakemeldinger, enten til Gyldendal Juridisk, postboks 6730 St Olavs plass, 0130 Oslo, e-post: juridisk@gyldendal.no eller til forfatterne Arvid Aage Skaar (a.a.skaar@jus.uio.no) eller Roy K Kristensen (roy.k.kristensen@bi.no).

Oslo, 18 mai 2021

Arvid Aage Skaar   Roy K Kristensen

Forord til 4 utgave

Den 4 utgaven av boken er oppdatert med hensyn til satser og lovendringer per 1 august 2023 og på enkelte punkter utvidet noe.

Som for tidligere år setter vi pris på alle tilbakemeldinger, enten til Gyldendal Juridisk, postboks 6730 St Olavs plass, 0130 Oslo, e-post: juridisk@gyldendal.no eller til forfatterne Arvid Aage Skaar (a.a.skaar@jus.uio.no) eller Roy K Kristensen (roy.k.kristensen@bi.no).

Oslo, 22 september 2023

Arvid Aage Skaar   Roy K Kristensen

Innhold

KAPITTEL 1	OVERSIKT OVER SKATTESYSTEMET	29
1.1	Skatter og priser	29
1.2	Alminnelig inntekt og personinntekt	30
1.2.1	Innledning	30
1.2.2	Alminnelig inntekt	30
1.2.3	Personinntekt	32
1.3	Personlig skattepliktige	33
1.3.1	Innledning	33
1.3.2	Nærmere om nettobeskatning av alminnelig inntekt	33
1.3.3	Nærmere om bruttoskatt på personinntekt	34
	a) Trygdeavgiften	34
	b) Trinnskatt til staten	35
	c) Kildeskatt på lønn for utlendinger	36
	d) Regneeksempel – skatt på alminnelig inntekt og personinntekt	36
1.3.4	Beskatning av ektefeller, samboere og barn	37
	a) Ektefeller	37
	b) Samboere	38
	c) Barn	38
1.4	Upersonlig skattepliktige (aksjeselskaper mv)	39
1.5	Formuesskatt	40
1.5.1	Skattesubjektene for formuesskatt	40
1.5.2	Skattesatser for formuesskatt	41
1.6	Innkrevingen av skatter	42
KAPITTEL 2	SKATTEFORVALTNINGEN OG SKATTEFORVALTNINGSRETEN	43
2.1	Innledning	43
2.2	Skatteforvaltningens organisering	45
2.3	Skattemelding, skattefastsetting, endring og klagebehandling	47
2.3.1	Skattemeldinger	47

2.3.2	Levering av meldinger ved fullmektig	47
2.3.3	Skattefastsetting og egen retting	48
2.3.4	Endring av skattefastsetting	49
2.3.5	Fristene for adgangen til å ta opp en sak til endring	50
2.3.6	Klage over skattefastsetting	51
	a) Innledning	51
	b) Hva kan påklages?	51
	c) Hvem kan klage?	51
	d) Klageinstans	51
	e) Klagefrist	52
	f) Saksforberedelse i klagesak – innsyn i kommentarer til klagen og utkast til vedtak	53
	g) Klageinstansens kompetanse mv	53
2.4	Skjønn	54
2.5	Saksbehandlingsregler	56
2.5.1	Taushetsplikt	56
2.5.2	Habilitet	56
2.5.3	Alminnelige saksbehandlingsregler	56
	a) Innledning	56
	b) Veiledningsplikt	56
	c) Utredningsplikt	57
	d) Saksbehandlingstid	57
	e) Bruk av fullmektig	57
	f) Partsinnsyn i saksdokumenter	58
	g) Forhåndsvarsling	58
	h) Melding om og begrunnelse av enkeltvedtak	58
	i) Rett til dekning av sakskostnader	58
2.6	Bindende forhåndsuttalelser	59
2.7	Kontrollopplysninger fra den skattepliktige og tredjeparter	60
2.7.1	Kontrollopplysninger fra den skattepliktige	60
2.7.2	Kontrollopplysninger fra tredjeparter	60
2.8	Administrative sanksjoner og straff	61
2.8.1	Innledning	61
2.8.2	Tilleggsskatt	61
2.8.3	Bevissikring i saker om tilleggsskatt	63
2.8.4	Overtredelsesgebyr	64
2.8.5	Særlige saksbehandlingsregler for tilleggsskatt og overtredelsesgebyr	65
2.8.6	Tvangsmulkt	65
2.8.7	Straff etter straffeloven	66
2.8.8	Forholdet til Den europeiske menneskerettskonvensjon (EMK)	69
	a) Forbudet mot dobbelt straffeforfølgning	69
	b) Forbudet mot selvinkriminering	69
	c) Beviskrav i saker om tilleggsskatt	69

KAPITTEL 3	RETTSKILDER I SKATTERETTEN	70
3.1	Innledning	70
3.2	Grensetilfeller og reglens sikre innhold	70
3.3	Lovtekster, lovsamlinger mv	71
3.4	Rettskilder og informasjonskilder	72
3.5	Formelt bindende og formelt veiledende rettskilder	72
3.5.1	Formelt bindende rettskilder	72
	a) Grunnloven § 75 bokstav a	72
	b) Stortingets årlige skatte- og avgiftsvedtak	73
	c) Skattelovene	73
	d) Forskrifter, retningslinjer mv	73
	e) Regnskapslovgivningen – god regnskapsskikk	74
	f) Bokføringslovgivningen – god bokføringsskikk	74
	g) Skatteavtaler med andre land	74
3.5.2	Formelt veiledende rettskilder	74
3.6	Rangorden mellom rettskildene	76
3.6.1	De formelt bindende rettskilder: Lex superior-prinsippet	76
3.6.2	Lex posterior- og lex specialis-prinsippene	76
3.6.3	Vektlegging av formelt veiledende rettskilder	77
3.7	Formelt bindende rettskilder – et eksempel	77
KAPITTEL 4	INNTEKT VUNNET VED ARBEID, KAPITAL ELLER VIRKSOMHET	79
4.1	Innledning	79
4.2	Arbeidsinntekter	80
4.2.1	Generelt	80
4.2.2	Vederlag i penger	81
	a) Skattefrie lønnsutbetalinger	81
	b) Beskatning av tips	81
4.2.3	Naturallytelser	81
	a) Skattepliktige og skattefrie naturallytelser	81
	b) Fordel ved bruk av arbeidsgivers bil	82
	c) Elektronisk kommunikasjon	83
	d) Personalrabatter	84
	e) Rabatter, bonuser og andre fordeler fra tredjeparter	85
	f) Andre skattepliktige naturallytelser	86
4.2.4	Utgiftsgodtgjørelser	86
4.2.5	Skattepliktiges arbeid for seg selv	86
4.2.6	Aksjer og opsjoner i arbeidsforhold	87
	a) Aksjekjøp til underkurs	87
	c) Aksjeopsjoner i små oppstartsselskaper	88
	d) «Syntetiske» aksjer	89
	e) Alternativ aksjeinsentivmodell – Kruse Smith-modellen	90
4.3	Kapitalinntekter	90
4.3.1	Renteinntekter	90
4.3.2	Aksjeutbytte	91
4.3.3	Utleie av fast eiendom mv	91

4.3.4	Utleie av egen bolig (primærbolig)	91
4.3.5	Utleie av flermannsbolig	92
4.3.6	Utleie av fritidseiendom	92
4.3.7	Utleie av annen boligeiendom (sekundærbolig)	92
4.3.8	Andre inntekter	93
4.4	Virksomhetsinntekt (næringsinntekt)	93
4.4.1	Utgangspunkt	93
4.4.2	Grensen mellom fordeler vunnet ved virksomhet og fordel vunnet ved arbeid	94
	a) Innledning	94
	b) Hvem har ansvaret for arbeidsresultatet?	94
	c) Selvstendig som frilanser?	95
	d) Har registrering som selvstendig næringsdrivende avgjørende betydning?	96
	e) Sammenfatning	96
4.4.3	Virksomhet eller passiv kapitalplassering?	97
4.4.4	Virksomhet, hobby eller aktivitet med ideelt formål?	99
	a) Utgangspunkt	99
	b) Grensen mot hobbyaktiviteter	99
	c) Betydningen av tidligere underskudd	100
	d) Jord- og skogbruk – fradrag for underskudd i andre inntekter .	100
	e) Betydningen av aktivitetenes overskuddsmulighet	102
	f) Aktiviteter med ideelt formål	103
4.5	Er arv og gave skattepliktige?	104
4.6	Er en prisutdeling til forfattere «gaver» eller «vederlag for arbeid»?	104
4.6.1	Jubileumspris til forlagets egne forfattere	104
4.6.2	Ærespris eller en påregnelig inntekt?	105
4.6.3	Sammenfatning	106
4.7	Skattefrie inntekter	106
4.7.1	Kapitalforsikring og livrenter	106
4.7.2	Rente på overskytende skatt	106
4.7.3	Trygdeytelser mv	106
4.7.4	Tilfeldige inntekter	107
4.7.5	Unntak fra skatteplikt på realisasjonsgevinster	108
	a) Utgangspunkt	108
	b) Innbo og løsøre	108
	c) Utenlandsk valuta	108
	d) Muntlige fordringer og visse gjeldsbrev	108
	e) Gårdsbruk og skogbruk	109
4.8	Gevinst og tap på egen bolig og fritidseiendom	110
4.8.1	Hovedregelen	110
4.8.2	Botidskravet	110
4.8.3	Brukshindring	110
4.8.4	Identifikasjon av ektefeller	112
4.8.5	Utleid bolig	113
4.8.6	Fritidseiendom	113

4.9	Gevinst ved salg av tomt	113
4.9.1	Innledning	113
4.9.2	Egen bolig med stor tomt	114
4.9.3	Fullt utbygd tomt	115
4.9.4	Rettslige begrensninger	115
4.9.5	Kjøperens hensikt med kjøpet	116
4.9.6	Prisfastsettelsens betydning	117
4.9.7	Sammenfatning av praksis ved tomtebeskatningen	118

KAPITTEL 5 INNTEKT VUNNET VED REALISASJON OG UTTAK

(GEVINSTBESKATNING)	119
5.1 Hovedregelen	119
5.2 Realisasjonsbegrepet	119
5.3 Nærmere om gevinst og tap i virksomhet	120
5.3.1 Avskrivbare driftsmidler (saldodriftsmidler)	120
5.3.2 Ikke-avskrivbare driftsmidler	121
5.3.3 Særlig om tap på fordring	121
a) Fradrag for endelig konstatert tap på fordring i virksomhet ..	121
b) Tap på fordring i konsernforhold	123
5.3.4 Forretningsverdi (goodwill)	125
5.3.5 Verdipapirer	125
5.4 Ufrivillig realisasjon – betinget skattefritak	126
5.5 Gevinst- og tapsberegning	126
5.5.1 Hovedregelen	126
5.5.2 Utgangsverdien	127
5.5.3 Inngangsverdien	128
5.5.4 Eksempel	128
5.6 Uttak	129
5.6.1 Uttak fra inntektsskapende aktivitet (gave eller bruksendring som ikke er realisasjon)	129
5.6.2 Endret bruk i virksomheten er ikke uttak	130
5.6.3 Uttak fra enkeltpersonforetak	130
5.6.4 Uttak til arveberettigede	132
5.6.5 Utgangsverdien ved uttak	132
5.6.6 Uttak av bolig og fritidseiendommer fra aksjeselskap	132
a) Problemstilling	132
b) Aksjonærs bruk av bolig eid av eget selskap	132
c) Skal domstolene overprøve skattyters forretningsmessige vurderinger?	134

KAPITTEL 6 FRADRAGSREGLENE – KOSTNADER TIL INNTEKTS ERVERVELSE 136

6.1 Hovedreglene	136
6.2 Oppfrelseskravet	137
6.2.1 Formuesreduksjon – ikke bytte av verdier	137
6.2.2 Nærmere om skillet mellom erverv av inntektskilde og pådragelse av kostnad	137

6.2.3	Er infrastrukturutvikling anskaffelse av tomt eller avskrivbare eiendeler?	138
6.2.4	Er kostnaden «endelig»?	139
6.2.5	Vedlikehold og påkostning	140
6.3	Tilknytningskravet	142
6.3.1	Innledning	142
6.3.2	Utgifter som er «nødvendige» for yrkesutøvelsen	142
6.3.3	Kostnader av direkte betydning for yrkesutøvelsen	143
6.3.4	Blandet formål – hovedformålslæren	143
6.3.5	Må kostnaden være egnet til å gi inntekter?	144
6.3.6	Tap på grunn av svindel	145
6.3.7	Kostnad til inntektsserverv eller til erverv av inntektskilde?	147
6.3.8	Kostnader til sponing og allmennyttige formål	149
	a) Utgangspunkt	149
	b) Bygg til delvis eget bruk	149
	c) Kostnader til profilering (sponing)	150
	d) Kostnader til sentral infrastruktur	151
	e) Kostnader til lokal sponing («grendautvikling»)	152
6.3.9	Skillet mellom selskapets og aksjonærenes inntektsserverv (integrasjonsproblemstillingen)	152
6.4	Fradrag for kostnader til inntekts ervervelse for lønsmottakere, pensjonister mv	153
6.4.1	Minstefradrag	153
6.4.2	Reise mellom hjem og arbeidssted	155
6.4.3	Pendlerutgifter	156
6.4.4	Foreldrefradrag	157
6.4.5	Rentekostnader	157
6.4.6	Andre fradrag i beregning av alminnelig inntekt	158
6.4.7	Personfradrag	158
6.5	Lovbestemte unntak fra hovedregelen om fradragsrett	158
6.6	Fradrag for kostnader som er betalt kontant	159
6.7	Kostnader til erverv av skattefrie inntekter	160
6.8	Fradrag for skatterådgivning og skatteprosesskostnader	160
6.9	Private kostnader	161
6.10	Fradrag i skatt – BSU	162
6.11	Fradrag i skatt – Skatte-FUNN	162
6.12	Skatteinsentivordning for langsiktige investeringer i oppstartsselskaper ..	163
KAPITTEL 7 TIDSPUNKT FOR BESKATNING (TIDFESTING)		164
7.1	Innledning	164
7.2	Inntektsåret	164
7.3	Realisasjonsprinsippet	164
7.4	Tidspunktet for fradragføring av kostnader etter realisasjonsprinsippet ..	166
7.5	Arbeidsinntekter mv	168

KAPITTEL 8	NÆRMERE OM INNTEKTER OG KOSTNADER I NÆRING	171
8.1	Driftsinntekter og kundefordringer	171
8.1.1	Driftsinntekter	171
8.1.2	Kundefordringer	173
	a) Innledning	173
	b) Sjablongregel for kundefordringer	173
	c) Toprosentregelen	175
	d) Når er et tap faktisk inntrådt?	176
8.2	Garanti- og serviceavsetninger	176
8.3	Vare- og produksjonskostnader, varebeholdning	177
8.3.1	Innledning	177
8.3.2	Handelsbedrifter	178
	a) Verdsetting av varelager	178
	b) Sammenligning med regnskapslovens varelagerregler for handelsbedrifter	179
	c) Lønner det seg å kaste ukurante varer?	180
8.3.3	Tilvirkningsbedrifter	182
	a) Direkte tilvirkningskost	182
	b) Sammenligning: Regnskapsmessig varelagervurdering for tilvirkningsbedrifter – direkte og indirekte tilvirkningskost	182
	c) Anlegg under utførelse	183
8.3.4	Kostpris på varer som ikke kan individualiseres	184
8.4	Andre driftskostnader	185
8.4.1	Innledning	185
8.4.2	Representasjonskostnader og enkle bevertningskostnader	185
	a) Representasjon: Kommersiell gjestfrihet	185
	b) Enkle bevertningskostnader	186
8.4.3	Sosiale kostnader	187
8.4.4	Reklamekostnader	190
8.4.5	Kontingenter	191
	a) Hovedregel	191
	b) Arbeidsgiverforening	192
	c) Yrkes- og næringsorganisasjoner	192
	d) Serviceorganisasjoner	192
	e) Fagforeningskontingent	192
8.4.6	Vedlikehold, påkostninger og nyanskaffelser	193
	a) Innledning	193
	b) Vedlikeholdskostnader	193
	c) Påkostninger	193
	d) Nyanskaffelser	194
8.4.7	Bilkostnader	195
8.5	Valutagevinst og -tap	197
8.5.1	Innledning	197
8.5.2	Realiserte gevinster/tap på utenlandsk valuta	197
8.5.3	Urealiserte valutagevinster og -tap	198
8.5.4	Kortsiktige poster	199

8.5.5	Langsiktige poster	200
8.6	Finansielle opsjoner	204
8.6.1	Definisjon	205
8.6.2	Omfordeling av risiko	205
8.6.3	Gevinst og tap på kjøpsopsjoner	205
	a) Opsjonen bortfaller	206
	b) Opsjonen selges	206
	c) Opsjonen innløses uten overlevering av objektet	207
	d) Opsjonen innløses, og objektet overleveres	207
8.6.4	Salgsopsjoner	208
8.6.5	Konvertible obligasjoner	208
8.7	Gjeldsrenter og renter på kredittkjøp	210
8.7.1	Generelt om gjeldsrenter	210
8.7.2	Rentebegrensningsreglene	210
8.7.3	Renter på kredittkjøp	212
8.8	Leasing	212
8.9	Pensjoner	213
8.9.1	Pensjonsordninger	213
8.9.2	Skattefradrag for pensjonspremier og -innskudd	214
KAPITTEL 9 AVSKRIVNINGER OG GEVINST/TAP PÅ DRIFTSMIDLER		215
9.1	Innledning	215
9.1.1	Innledning	215
9.1.2	Varig bruk i inntektsskapende aktivitet	215
9.1.3	Investering og kostnad	216
9.1.4	Direkte fradragsføring	217
9.1.5	Fradragsføring ved realisasjon	218
9.1.6	Fordeling over brukstiden	218
9.1.7	Særregler	218
9.2	Avskrivbare eiendeler	219
9.2.1	Generelle vilkår for avskrivningsrett	219
	a) Lovens hovedregler	219
	b) Verdiforringelse ved bruk	219
	aa) Hovedregel	219
	bb) Fysisk slitasje – «slit»	219
	cc) Teknologisk foreldelse – «elde»	219
	dd) Rettslige tidsbegrensninger	220
	ee) Ikke-avskrivbare eiendeler	220
	ff) Verdien av direkte kostnadsføring av driftsmidler	220
	c) Varige eiendeler i virksomhet	220
	aa) Treårsregelen	220
	bb) Treårsregelen for datamaskiner og annet IT-utstyr	221
	d) Betydelige driftsmidler i virksomhet	221
9.2.2	Grupper av eiendeler som kan avskrives	222
	a) Hovedgruppene	222

b)	Faste eiendommer	222
aa)	Hovedreglene	222
bb)	Arbeider- og funksjonærboliger	223
cc)	Hoteller og pensjonater	223
dd)	Faktisk bruk eller bygningsmessig konstruksjon?	223
ee)	Kombinerte bygg	224
ff)	Seksjonerte bygg	224
gg)	Tekniske installasjoner i bygg	225
hh)	Grunnarealer	225
c)	Løse eiendeler («løsøre»)	225
d)	Immaterielle driftsmidler	226
aa)	Forretningsverdi	226
bb)	Forsknings- og utviklingskostnader	226
cc)	Patentrettigheter	227
dd)	Lisenser, navnerettigheter mv	227
9.3	Avskrivningssystemer	227
9.3.1	Lineære avskrivninger	228
9.3.2	Degressive avskrivninger (saldoavskrivninger)	228
9.3.3	Progressive avskrivninger	231
9.4	Saldoavskrivning	232
9.4.1	Oversikt	232
9.4.2	Saldogrupper og avskrivningshastighet	232
a)	Innledning	232
b)	Gruppeinndeling	232
c)	Saldogrupper med samlesaldo	233
aa)	Felles for disse saldogruppene	233
bb)	Saldogruppe a: kontormaskiner, datautstyr mv	234
cc)	Saldogruppe b: ervervet goodwill	234
dd)	Saldogruppe c: transportmidler	235
ee)	Saldogruppe d: personbiler, traktorer, maskiner og driftsløsøre	235
ff)	Saldogruppe j: faste tekniske installasjoner i bygninger ..	236
d)	Driftsmidler på egen saldo (separat saldo)	236
aa)	Felles for disse saldogruppene	236
bb)	Saldogruppe e: skip, fartøyer og rigger	236
cc)	Saldogruppe f: fly og helikopter	237
dd)	Saldogruppe g: anlegg for kraftverk mv	237
ee)	Saldogruppe h: bygg og anlegg	237
ff)	Saldogruppe i: forretningseiendommer	238
e)	Avskrivningsperiodens begynnelse	238
f)	Bortskrivning av restsaldo	239
9.4.3	Avskrivningsgrunnlaget og totalt avskrivbart beløp	239
a)	Hovedregelen	239
b)	Det totale avskrivbare beløp	239
c)	Avskrivningsgrunnlaget	240

9.5	Inntektsføring av gevinst og fradragsføring av tap	241
9.5.1	Oversikt	241
9.5.2	Eiendeler på samlesaldo	241
	a) Hovedregel	241
	b) Inntektsføring av salgssum	241
	c) Nedskrivning på saldo	242
	d) Negativ saldo	243
	e) Tom positiv saldo	243
	f) Særlig om egenutviklet goodwill	244
9.5.3	Driftsmidler på enkeltsaldo	244
	a) Saldoer med individualisering	244
	b) Gevinst- og tapskonto	244
	c) Inntektsføring av gevinster	244
	d) Kostnadsføring av tap	245
9.5.4	Gevinst og tap på driftsmidler som ikke omfattes av saldosystemet	246
9.5.5	Ufrivillig realisasjon	246
KAPITTEL 10 REGNSKAP OG SKATT		248
10.1	Hovedregel: Bokføringen eller årsregnskapet som utgangspunkt for beskatningen	248
10.2	Permanente forskjeller	250
10.3	Midlertidige forskjeller	250
10.4	Kort om skattekreditt	252
10.5	Talleksempel på beregning av skattepliktig inntekt med utgangspunkt i årsregnskap	253
KAPITTEL 11 PERSONINNTEKT I NÆRINGSVIRKSOMHET.		
FORETAKSMODELLEN		256
11.1	Innledning	256
11.2	Omfang av foretaksmodellen	257
11.3	Beregning av personinntekt	258
11.3.1	Generelt om beregning av personinntekt	258
11.3.2	Skjermingsfradrag	261
11.3.3	Skjermingsrenten	262
11.3.4	Første eksempel – foretakets gjeld er lavere enn skjermingsgrunnlaget før gjeldsfradrag	263
11.3.5	Andre eksempel – foretakets gjeld er høyere enn skjermingsgrunnlaget før gjeldsfradrag	265
KAPITTEL 12 BEREGNING AV ALMINNELIG INNTEKT OG PERSONINNTEKT		
– SKATTEBEREGNING		267
12.1	Næringsinntekt	267
12.2	Underskudd i alminnelig inntekt og personinntekt	268
12.3	Underskuddsfremføring	269
12.4	Tilbakeføring av underskudd	269

12.5	Beregning av næringsinntekt, personinntekt og skatt. Gjennomgang av en case	271
12.6	Løsningsforslag	274
KAPITTEL 13 SELSKAPSRETTSLIG INNFØRING		279
13.1	Innledning	279
13.2	Ansvar for selskapets gjeld	280
13.2.1	Problemstilling	280
13.2.2	Selskap med ubegrenset deltakeransvar: Solidaransvar (ANS) ...	281
13.2.3	Selskap med ubegrenset deltakeransvar: Delt ansvar (DA)	281
13.2.4	Selskap med begrenset deltakeransvar: Aksjeselskap (AS) og allmennaksjeselskap (ASA)	281
13.2.5	Blandet ansvar: Kommandittselskap (KS)	282
13.2.6	Blandet ansvar: Indre selskap (IS)	284
13.3	Indirekte og direkte ansvar	285
13.4	Ansvarsformens betydning i skatteretten	285
13.5	Utbytteutdeling, innbetalt kapital og kapitalendringer i aksjeselskap	287
13.5.1	Utdeling av utbytte («lovlig utbytte»)	287
	a) Ordinært utbytte	287
	b) Tilleggsutbytte	289
	c) Ekstraordinært utbytte	289
13.5.2	Innbetalt kapital	290
13.5.3	Kapitalforhøyelse (emisjon)	291
13.5.4	Kapitalnedsetting	293
13.6	Skatteplanlegging ved valg av foretaksform	295
13.6.1	Innledning	295
13.6.2	Ansvarsforhold	295
13.6.3	Formelle regler	296
	a) Lovgivningen om de ulike selskapstypene	296
	b) Regnskaps- og revisjonsregler	297
	c) Regler om stiftelse og oppløsning	298
	d) Regler om utdelinger fra selskapet	298
	e) Oppsummering formelle regler	299
13.6.4	Beskatningsregler	299
	a) Innledning	299
	b) Selskaper med begrenset deltakeransvar (AS, ASA)	299
	c) Deltakerbeskattede selskaper (KS, ANS, DA og IS)	300
	d) Enkeltpersonforetak	301
	e) Oppsummering av beskatningsregler	301
13.6.5	Regler om omorganisering, salg og avvikling	302
13.6.6	Oppsummering	303
KAPITTEL 14 SKATTELEGGING AV SELSKAPERS AKSJEINNTEKTER (AKSJEUTBYTTE OG -GEVINST)		305
14.1	Innledning	305
14.2	Det skatterettslige utbyttebegrepet	306

14.2.1	Oversikt	306
14.2.2	Utdeling av opptjent kapital	307
14.2.3	Skjult (ulovlig) utbytte	307
14.2.4	Fondsaksjer og utbytteaksjer	307
14.2.5	Utbytte ved uriktig prising	308
14.2.6	Gjenkjøpsavtaler	308
14.2.7	Klassifikasjonsspørsmål – utbytte eller en annen ytelse?	310
	a) Innledning	310
	b) Lån fra selskapet til aksjonæren	310
	c) Lån fra personlig aksjonær til selskap – rentebetalinger fra selskapet	311
14.2.8	Utbytte til personlig aksjonær eller lønn til arbeidstaker?	314
14.2.9	Renter på lån fra selskapsaksjonær til selskap eller utbytte?	315
14.3	Selskapers aksjeinntekter (fritaksmetoden)	315
14.3.1	Hovedregel	315
14.3.2	Bakgrunn for fritaksmetoden	316
14.3.3	Fritaksmetoden – oversikt	316
14.3.4	Subjekter som kvalifiserer for fritaksmetoden	318
14.3.5	Subjekter som ikke kvalifiserer for fritaksmetoden	319
14.3.6	Objekter som kvalifiserer for fritaksmetoden	320
14.3.7	Nærmere om unntakene fra fritaksmetoden	321
	a) Unntak fra fritaksmetoden (subjektsiden): Treprosentregelen	321
	b) Unntakene fra fritaksmetoden (objektsiden) vedrørende gevinst, utbytte og tap på «porteføljeinvesteringer» i selskaper hjemmehørende utenfor EØS	322
	c) Unntakene fra fritaksmetoden (objektsiden) for aksjeinntekter fra selskaper hjemmehørende i lavskatteland .	324
	d) Unntak fra fritaksmetoden (subjektsiden) for visse utenlandske aksjonærer (kildeskatt)	327
	e) Unntak fra fritaksmetoden vedrørende gevinst og tap på eierandel i selskaper med deltakerfastsetting	331
	f) Andre unntak fra fritaksmetoden	333
14.4	Fradragsrett for kostnader etter fritaksmetoden	333
14.4.1	Driftskostnader	333
14.4.2	Ervervs- og realisasjonskostnader	334
14.4.3	Gjeldsrenter	334
14.5	Konsernbeskatning	335
14.5.1	Innledning	335
14.5.2	Konsernbidrag	335
14.5.3	Beregningen av konsernbidrag	337
14.5.4	Skattekonsern	337
	a) Hovedregelen: Konsernbidrag mellom «norske» selskaper ...	337
	b) Unntak for endelig tap i EØS-selskaper	337
	c) Fradrag for konsernbidrag basert på skatteavtalenes ikke-diskrimineringsklausul	339
	d) Indirekte eie og kontroll	340

14.6	Kapitalnedsetting	341
KAPITTEL 15 SKATTLEGGING AV FYSISKE PERSONERS AKSJEINNTEKTER (AKSJEUTBYTTE OG -GEVINST)		
15.1	Innledning	343
15.2	Aksjonærmodellen	344
15.2.1	Bakgrunnen for aksjonærmodellen med skjerming	344
15.2.2	Oppjustering av aksjeinntekter	344
15.2.3	Anvendelsesområdet for aksjonærmodellen	345
15.2.4	Beregning av skjermingsfradrag	347
	a) Skjerming for personlig skattepliktige	347
	b) Skjermingsgrunnlag	347
	c) Ubenyttet skjermingsfradrag	349
	d) Utbytte til utenlandsk aksjonær	349
15.2.5	Beregning av skatt på utbytte og selskapsoverskudd	350
15.2.6	Gevinstberegning ved salg av aksjer	351
15.2.7	Fastsettelse av skjermingsrenten	355
15.3	Skattlegging av renter på lån til aksjeselskap	356
15.4	Skjermingsgrunnlaget for aksjer ervervet ved arv eller gave	356
15.5	Tegningsrettigheter og tildelingsbevis	356
15.6	FIFU-prinsippet ved aksjesalg	357
15.7	Likvidasjon	357
15.8	Aksjesparekonto	359
KAPITTEL 16 SKATTLEGGING AV DELTAKERE I ANSVARLIGE SELSKAPER, KOMMANDITTSLSKAPER OG LIGNENDE		
16.1	Deltakerne er skattesubjekt	361
16.2	Nettobeskatning av deltakere	362
16.2.1	Skattleggingen av overskuddet som alminnelig inntekt	362
16.2.2	Personinntekt fra deltakerbeskattet selskap	365
16.2.3	Ektefeller som selskapsdeltakere	366
16.3	Deltakermodellen	367
16.3.1	Utdeling fra deltakerbeskattet selskap	367
	a) Oversikt	367
	b) Effektiv beskatning av utdelingen fra deltakerbeskattet selskap	368
	c) Tilbakebetaling av tidligere innbetalt kapital	368
	d) Fradrag for skatt av overskudd	368
16.3.2	Skjerming	369
	a) Innledning	369
	b) Skjermingsgrunnlag	369
	aa) Oversikt	369
	bb) Netto kostpris	370
	cc) Innskudd i selskapet	371
	dd) Ubenyttet skjerming fra tidligere år	371
	ee) Ikke utdelt skatteforpliktelse	372
	ff) Underskudd	372

	c) Skjermingsrenten	373
	d) Eksempel på beregning av inntektstillegg og ekstraskatt	373
16.3.3	Utdelinger til selskapsdeltakere	375
16.4	Kjøp og salg av andeler i deltakerbeskattede selskaper	376
16.4.1	Hovedreglene	376
16.4.2	Gevinst-/tapsberegning	377
16.5	Lån til selskap med deltakerfastsetting fra deltaker	379
16.6	Lån til deltaker fra selskap med deltakerfastsetting	380
16.7	Transaksjoner mellom deltaker og selskap	380
16.8	Samlet fremstilling av eksemplet Blodbøk og Bjørk ANS	381
16.9	Begrensningsregler for kommandittister og stille deltakere	385

KAPITTEL 17 OMORGANISERING OG OMDANNING AV

	NÆRINGSVIRKSOMHET	386
17.1	Problemstilling	386
17.2	Endring av foretaksform	387
17.2.1	Omdanning til aksjeselskap (allmennaksjeselskap) eller til deltakerbeskattet selskap	387
17.2.2	Nærmere om vilkårene for skattefri omdanning	389
17.2.3	Nærmere om overføring av eiendeler og forpliktelser	391
17.2.4	Maksimal aksjekapital	392
17.3	Konserninterne overføringer	398
17.4	Fusjon	400
17.4.1	Innledning	400
17.4.2	Fusjonstyper etter aksjeloven	401
	a) Oversikt	401
	b) Opptaksfusjon	402
	c) Fusjon ved nystiftelse	402
	d) Konsernfusjon (trekantfusjon)	403
	e) Mor–datter-fusjon	403
	f) Søsterselskapsfusjon	404
17.4.3	Regnskapsmessig behandling av fusjon	404
17.4.4	Hovedvilkår for skattefritak ved fusjon – skattemessig kontinuitet	404
17.4.5	Omfordeling av aksjenes inngangsverdi mv	406
17.4.6	Særlig om kapitalutvidelsen i det overtakende selskapet	407
17.4.7	Nærmere om konsernfusjon (trekantfusjon)	408
17.5	Fisjon	413
17.5.1	Innledning	413
17.5.2	Fisjonstyper etter aksjeloven	414
	a) Oversikt	414
	b) Enkelte sentrale begreper	415
	c) Nystiftelsesfisjon som er likedelingsfisjon	416
	d) Nystiftelsesfisjon som er skjevdelingsfisjon	417
	e) Oppløsningsfisjon	417

f) Konsernfisjon (trekantfisjon)	418
17.5.3 Fisjons-fusjon	419
a) Horisontal fisjons-fusjon	419
b) Vertikal fisjons-fusjon	419
17.5.4 Hovedvilkårene for skattefritak ved fusjon – skattemessig kontinuitet	420
17.5.5 Omfordeling av aksjenes inngangsverdi mv	424
17.5.6 Særlig om kapitalutvidelsen i overtakende selskap	425
17.5.7 Nærmere om konsernfisjon (trekantfisjon)	425
17.5.8 Gjennomføring av fusjon med regnskapsmessig kontinuitet	425
17.5.9 Gjennomføring av fusjon etter transaksjonsprinsippet	428
KAPITTEL 18 FORMUESSKATT	429
18.1 Innledning	429
18.2 Skatteobjektene	429
18.2.1 Innledning	429
18.2.2 Unntak: Rettighet som er avhengig av at en betingelse inntreder ..	430
18.2.3 Unntak: Tidsbegrenset bruksrett	431
18.2.4 Unntak: Tidsbegrenset rett til periodisk ytelse	431
18.2.5 Unntak: Krav på lønn, rentetermin eller utbytte av aksje, andel i verdipapirfond og annet verdipapir, så lenge kravet ikke er forfalt til betaling	432
18.2.6 Unntak: Rett til åndsverk eller patent, så lenge retten ikke er gått ut av opphavsmannens eller oppfinnerens eie	432
18.2.7 Unntak: Forretningsverdi	432
18.2.8 Unntak: Teknisk, merkantil eller annen kunnskap	432
18.2.9 Andre unntak	433
18.3 Fradragspostene	433
18.3.1 Innledning	433
18.3.2 Unntak: Forpliktelse som er avhengig av at en betingelse inntreder .	433
18.3.3 Unntak: Tidsbegrenset bruksrett som hviler på den skattepliktiges formue	433
18.3.4 Unntak: Kapitalverdien av føderåd påheftet fast eiendom og verdien av tidsbegrenset plikt til periodisk ytelse	434
18.3.5 Unntak: Rentetermin eller utbytte av verdipapir så lenge betalingsforpliktelsen ikke er forfalt	434
18.3.6 Unntak: Forskuddsskatt og terminskatt som ikke er forfalt, samt restskatt som ikke er fastsatt ved utløpet av inntektsåret	434
18.3.7 Unntak: Skatt, trygdeavgift eller tilleggs-skatt og renter som fastsettes ved endring av fastsatt skatt etter utløpet av inntektsåret	435
18.4 Verdsettelsesreglene	436
18.4.1 Innledning	436
18.4.2 Primærbolig	436
18.4.3 Sekundærbolig	437
18.4.4 Fritidsbolig	438

18.4.5	Ubebygde tomter	438
18.4.6	Festetomter	438
18.4.7	Næringseiendom	439
	a) Innledning	439
	b) Utleid eiendom	439
	c) Ikke-utleid eiendom	441
	d) Fellesregler	441
18.4.8	Fysiske driftsmidler	442
18.4.9	Varebeholdninger	442
18.4.10	Fordringer	442
18.4.11	Kontanter og andre likvide midler	443
18.4.12	Livsforsikringspoliser mv	443
18.4.13	Innbo og løsøre, biler, båter og campingvogner	443
18.4.14	Aksjer og andeler i selskaper	443
	a) Børsnoterte aksjer	443
	b) Ikke børsnoterte aksjer	444
	c) Ikke-børsnoterte utenlandske aksjer	445
	d) Andeler i deltakerbeskattede selskaper	445
18.5	Gjeldsfradrag for formue med verdsettelsesrabatt	447
KAPITTEL 19 GJENNOMSKJÆRING OG ANDRE TYPER TILSIDESETTELSE ..		450
19.1	Innledning: Tilsidesettelse på grunn av uriktig rettsanvendelse eller uriktig faktum	450
19.1.1	Utgangspunkt	450
19.1.2	Den skattepliktiges valg skal legges til grunn	450
19.1.3	Tilsidesettelse på grunn av uriktig eller ufullstendig faktum	451
19.1.4	Endret tilordning av inntekt	451
19.1.5	Proforma	451
19.1.6	Riktig tolkning og anvendelse av skattereglene	452
19.2	Tilsidesettelse på tross av (i utgangspunktet) riktig rettsanvendelse på riktig faktum – gjennomskjæring	452
19.2.1	Utgangspunkt	452
19.2.2	Hovedgrupper av regler om gjennomskjæring	453
19.2.3	Den generelle gjennomskjæringsregelen	453
	a) Historisk bakgrunn: Høyesteretts formulering av den ulovfestede gjennomskjæringsregelen	453
	b) Den lovfestede, generelle gjennomskjæringsregelen i sktl § 13-2	454
	aa) Hjemmel for gjennomskjæring	454
	bb) «Omgåelse» – hovedformål å spare skatt	454
	cc) Totalvurderingen – i strid med skattereglernes formål mv?	454
	c) Eksempel – tap på salg av aksjer	457
19.2.4	Noen utvalgte dommer fra før lovfestingen av gjennomskjæringsregelen (Høyesterett etter 2002)	458
	a) Innledning	458

b) Hydro Canada-dommen	459
c) Telenor-dommen	460
d) Dyvi-dommen	462
e) IKEA-dommen	464
19.3 En spesiell gjennomskjæringsregel – sktl § 13-3	466
KAPITTEL 20 ARBEIDSGIVERAVGIFT OG FINANSSKATT	468
20.1 Innledning	468
20.2 Skattesubjekt for arbeidsgiveravgiften	468
20.3 Satser og områder for arbeidsgiveravgiften	469
20.3.1 Satsstrukturen	469
20.3.2 Underenheter	470
20.3.3 Flytting av virksomhet	471
20.3.4 Ambulerende virksomheter	471
20.3.5 Bagatellmessig støtte («fribeløp») i avgiftssone la	473
20.3.6 Særlige regler for næringer som faller utenfor EØS-avtalen	474
20.3.7 Sektorunntatte aktiviteter	474
20.3.8 Blandet virksomhet	477
20.3.9 Foretak i økonomiske vanskeligheter	477
20.3.10 Særlige regler for frivillige organisasjoner	478
20.3.11 Særlige regler for private arbeidsgivere	478
20.4 Finansskatt på lønn	479
20.5 Innrapportering og innbetaling	480
20.5.1 Hovedregler	480
20.5.2 Særlige regler for frivillige organisasjoner og private arbeidsgivere	481
20.6 Tidfesting av avgiften	481
20.7 Arbeidsgiveravgiftsgrunnlaget	481
20.7.1 Lønn og lønnsliknende ytelser	481
20.7.2 Naturalytelser	482
a) Innledning	482
b) Fri kost og losji	483
c) Fri bil	483
d) Rimelig lån	484
e) Fri elektronisk kommunikasjon	484
f) Fri eller subsidiert bolig med eventuelle tilleggsytelser	484
g) Naturalytelser fritatt for arbeidsgiveravgift	484
20.7.3 Utgiftsgodtgjørelser	486
a) Innledning	486
b) Utgiftsrefusjon	487
c) Bilgodtgjørelse	488
d) Diettgodtgjørelse	489
e) Overnattingsgodtgjørelse	489
f) Skattefrie utgiftsrefusjoner og naturalgodtgjørelser etter sktl § 5-15 første ledd	489
g) Andre utgiftsgodtgjørelser	490

h) Forskudd på utgiftsgodtgjørelser	490
20.7.4 Tilskudd til kollektive livrente- og pensjonsordninger	490
20.7.5 Fradrag for refundert sykelønn mv	491
20.8 Eksempel på beregning av arbeidsgiveravgift	491
KAPITTEL 21 INTERNASJONAL SKATTERETT	493
21.1 Innledning	493
21.1.1 Avvergelse av dobbeltbeskatning	493
21.1.2 Hindre diskriminering	495
21.1.3 Hindre skatteflukt og underbeskatning	495
21.2 Bosted og kilde	496
21.2.1 Betydningen av skattemessig bosted	496
21.2.2 Fysiske personer	497
a) Hvem er bosatt i Norge (innflytting)?	497
b) Opphør av bosted (utflytting)	497
aa) Fast opphold i utlandet	497
bb) Ikke disponere bolig i Norge	498
cc) Skattepliktige med ti års botid i Norge – karantene	498
21.2.3 Juridiske personer (selskaper)	499
21.2.4 Skattemessig kilde	499
21.3 Dobbeltbeskatningssituasjoner	500
21.3.1 Juridisk og økonomisk dobbeltbeskatning	500
21.3.2 Dobbelt bosted	500
a) Fysiske personer	500
b) Juridiske personer	501
21.3.3 Bostedsstat og kildestat skattlegger samme inntekt	502
21.3.4 Andre typer dobbeltbeskatning	503
21.4 Metodene for å avverge dobbeltbeskatning	503
21.4.1 Beskatningsavkall	503
21.4.2 Unntaksmetoden	504
21.4.3 Kreditmetoden	504
21.4.4 Internrettslig kredit og fradrag for utenlandske skatter	505
21.5 Næringsinntekter	506
21.5.1 Grenseoverskridende virksomhet skattlegges i bostedsstat og kildestat	506
21.5.2 Fast driftssted etter hovedregelen – DBA Norden artikkel 5(1) ..	506
a) Innledning	506
b) Forretningsinnretning	507
c) «Fast» – stedskravet	507
d) Disposisjonskravet	508
e) «Fast» – tidskravet	510
aa) Hovedregelen – ubestemt tid eller seks måneders varighet	510
bb) Sesongunntaket	510
cc) Unntaket for «one-shot projects»	511
f) Virksomhetskravet	511

	aa) Begrepet «virksomhet»	511
	bb) Kjernevirksomhet eller hjelpvirksomhet/forberedende virksomhet?	512
	g) Tilknytningskravet	513
21.5.3	Fast driftssted etter byggregelen – DBA Norden artikkel 5(3) og (4)	514
	a) Oversikt	514
	b) Virksomhetskravet	514
	c) Tidskravet	515
21.5.4	Agenter som fast driftssted – OECD 2014 og 2017	516
	a) Bakgrunn	516
	b) Fullmaktsvilkåret	516
	c) Virksomhetsvilkåret	517
	d) Uavhengige agenter	517
	e) Skatteplikt for agenten og hovedmannen	517
21.5.5	Allokering av inntekt til fast driftssted	517
21.5.6	Multinasjonale konserner	519
	a) Skatteplikt i hjemstaten – konserninterne transaksjoner	519
	b) Armlengdeprinsippet i intern rett og skatteavtalene	519
	c) Armlengdeintervall	521
	d) Sammenlignbarhet i internprising	522
	e) CUP-metoden	524
	f) Kost pluss-metoden	524
	g) Viderealgpris minus-metoden	525
	h) Andre metoder – profit split og TNM-metoden	525
21.5.7	Tynn kapitalisering	526
21.5.8	Tykk kapitalisering	526
21.5.9	Andre typer virksomhet	527
	a) Internasjonal skipsfart og luftfart	527
	b) Virksomhet på kontinentalsokkelen	528
	c) Selvstendige personlige tjenester (frie yrker)	529
	d) Inntekt av fast eiendom (jordbruk og skogbruk)	530
21.6	Lønnsinntekter	530
21.6.1	Hovedreglene – internrettslig og skatteavtalerettslig	530
21.6.2	«Montørregelen»	531
	a) Bakgrunn	531
	b) 183-dagers-vilkåret	531
	c) Arbeidsgivervilkåret	531
	d) Fast driftssted-vilkåret	532
	e) Arbeidsutleieinntaket	532
	f) Grensen mot underentreprise	532
21.6.3	Lønnsarbeid på kontinentalsokkelen	533
21.6.4	Intern rett: Ettårsregelen	533
21.7	Styregodtgjørelse	534
21.8	Kapitalinntekter	534
21.8.1	Innledning	534

21.8.2	Utbytte på aksjer	534
21.8.3	Renter	535
21.8.4	Royalty	536
21.8.5	Dobbeltbeskatning av renter og royalty?	538
21.8.6	Gevinster	538
21.9	Forbud mot diskriminering	539
21.9.1	Diskrimineringsforbudet i skatteavtalene	539
	a) Innledning	539
	b) Diskriminering på grunnlag av statsborgerskap	539
	c) Diskriminering på grunnlag av fast driftssted	540
	d) Diskriminering på grunnlag av utenlandsk mottaker av betalingsstrømmer	540
	e) Diskriminering på grunnlag av utenlandsk konserntilknytning	540
21.9.2	Restriksjonsforbudet i EØS-avtalen	541
	a) Innledning	541
	b) ESA og EFTA-domstolen	541
	c) Forbudet mot diskriminering i EØS-avtalen	541
	d) Nasjonalitetsvilkåret i skatteloven § 10-4 og EØS-avtalen ...	542
21.10	NOKUS-beskatning	543
21.10.1	NOKUS-reglernes formål	543
21.10.2	NOKUS-beskatning skjer på aksjonærnivå	544
21.10.3	Norsk kontroll	545
	a) Mer enn 60 prosent og mindre enn 40 prosent eierskap (kontroll)	545
	b) Mellom 40 og 60 prosent eierskap (kontroll)	545
	c) Eie eller kontrollere	545
21.10.4	Lavskatteland	546
	a) Hovedregel	546
	b) Cermaq-dommen	547
	c) Aban-dommen	547
	d) Singapore-dommen	548
21.10.5	Skatteavtaleunntaket	549
21.10.6	NOKUS-reglene og EØS-avtalen	550
21.10.7	Gjennomføringen av NOKUS-beskatning	551
21.11	Avslutning	551
	LITTERATUR	553
	DOMSREGISTER	554
	STIKKORD	557